

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za pol leta 50 lir, za četrt leta 25 lir, mesečno 9 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 33-08. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak torek in petek

Liubliana, petek 25. avgusta 1944

Preis - Cena L 0'80

Spremembe določb o povečanem pridelovanju oljnih rastlin

Prezident pokrajinske uprave div. gen. Rupnik je spremenil izvršne določbe k naredbi o povečanem pridelovanju oljnih rastlin z dne 4. aprila 1944. Po teh spremembah se med drugim določa:

Za Ljubljansko pokrajino se vobče kot oljni rastlini predpisuje sončnica in ozimna repica. Povsod tam, kjer sončnica ne uspeva, to je v hladnih legah, predvsem v krajih nad 500 m morske višine, se more namesto sončnice poleg ozimne repice saditi kakšna druga oljna rastlina, predvsem buča.

V letu 1945. morajo pridelovalci oddati najmanj polovico predpisane množine v semenu ozimne repice. V jeseni 1944 pa morajo najmanj polovico predpisane površine posejati z ozimno repico. Z ozimno repico posejana površina se mora prijaviti občinskemu uradu do 20. septembra 1944, z drugimi vrstami oljnih rastlin posejana površina pa do 10. maja 1945.

Davčna potrdila v svrhu odmere šolnine

Davčni urad za mesto Ljubljana razglasa:

Da se prepreči naval strank tik pred vpisom otrok v šolo in da bo vsakdo pravočasno mogel dobiti davčno potrdilo, naj stariši čimprej vlože prošnje za izstavitev potrdil.

Stranke, ki imajo davčni predpis, naj prinesejo s seboj davčne knjžice ali blagajniška potrdila, iz katerih bo mogel uslužbenec hitro ugotoviti številko konta v davčni glavni knjigi.

Osebe, ki plačujejo uslužbenski davek po svojem službodavcu, morajo prošnji priložiti potrdilo službodavca glede celoletne višine uslužbenskega davka, ki ga plačuje namestnik od svojih prejemkov. Navesti je čisti uslužbenski davek brez vsakršnih koli sporednih davščin ali doklad.

Obrazci prošenj se dobe pri davčni upravi na Vodnikovem trgu št. 5/II, soba 7.

Pomanjkanje pšenice v Španiji

Med državljansko vojno hudo prizadeto gospodarstvo mora Španija obnavljati v težkih vojnih razmerah. Največ težav ji pri tem povzroča blokada, kajti španska zunanja trgovina se po veliki večini razvija po morski poti in ji je ta pot potrebna celo za zvezo z nekaterimi evropskimi deželami.

Med državljansko vojno je hudo trpelo tudi špansko kmetijstvo, ki se težko obnavlja in izpolnjuje. Pred državljansko vojno je imela Španija dovolj krušnega žita, po vojni pa ga je pridelala samo dva milijona ton, kar je komaj polovica povprečnega letnega pridelka mirne dobe. Napori za doseg nekdanjega pridelka nimajo zaželenega uspeha zaradi pomanjkanja vprežne živine, orodja in umetnih gnojil. V zadnjih letih se pridelava največ po 3 milijone ton pšenice in drugega krušnega žita ter je tako za domačo preskrbo potreben še uvoz enega milijona ton krušnega žita na leto.

Za napredek kmetijstva, zlasti pa za povečanje žitnega pridelka

Industrijske rastline v Evropi

Z britansko blokado je bila najprej Nemčija, za njo pa kmalu vsa evropska celina odrezana od uvoza čezmorskih surovin. Zaradi tega so se vse evropske dežele zavzele, da bi potrebne surovine pridobivale doma. Pri tem so bile potrebne spremembe v gospodarstvu, ki so večje ali manjše po višini nekdanjega uvoza iz čezmorja. V prvi vrsti se je moralo v Evropi uvajati in obnavljati pridelovanje industrijskih rastlin. V tedniku »Das Reich« opisuje dr. Hugo Ahlfeld kultiviranje oljevitih rastlin, vlaknastih rastlin, sladkorne repe, cikorie in kavčukovih rastlin, ki so najvažnejše v industrijskem rastlinstvu.

Do polovice prejšnjega stoletja se je Evropa z maščobami sama preskrbovala in so pri tej preskrbi imele oljne rastline važno vlogo. Ob vedno večjem uvozu cenejših rastlinskih maščob iz čezmorja pa je pridelovanje oljnih rastlin v večini evropskih dežel tako nazadovalo, da je bila že pred prvo svetovno vojno preskrba Evrope z maščobami navezana na čezmorski uvoz. Pri tem je ostalo tudi po vojni in šele l. 1933. so v Nemčiji začeli obnavljati kulturo oljnih rastlin, ki so se od tedaj do l. 1938. razširile od 10.000 ha na 123.240 ha. V mnogih evropskih deželah pa se do l. 1939. niso dosti brigali za pridelovanje oljevitih rastlin. Izjeme so bile samo v južnih deželah, kjer je oljka že od nekdaj glavni dobavitelj maščobe in v onih južnozgodnih deželah, ki so v trgovini z Nemčijo spoznale vrednost oljevitih rastlin.

V sili vojnih razmer se že od l. 1940. v vsej Evropi pospešuje kultiviranje oljnih rastlin. V Nemčiji so se te kulture razširile letos že na okrog 600.000 ha (l. 1938. nad 123.000 ha), v Franciji pa od 44.240 ha l. 1940. na okrog 400.000 ha letos. Brez pretiravanja se lahko govori o velikem preobratu v evropskem kultiviranju oljevitih rastlin, ki se bodo tudi po vojni gojile v evropskem gospodarstvu.

Pri preskrbi s tekstilnimi rastlinami je bilo približno tako kakor pri preskrbi rastlinskih maščob, samo da so bile pri posameznih vlaknastih rastlinah razlike. Bombaž in juto so evropske dežele uvažale v vedno večjih količinah, uvoz konoplje je bil omejen, lan pa so nekateri dežele celo izvažale. Pri vsem tem pa je bila odvisnost od uvoza toliko, da bi bila med vojno preskrba tekstilnih surovin nemogoča, če ne bi bilo izdatne proizvodnje umetnih vlaken.

Pridelovanje tekstilnih rastlin se v Evropi že od začetka vojne močno pospešuje, kjer je to po naravnih pogojih sploh mogoče. Najstarejše in največje so kulture bombaža v Grčiji, Španiji, Italiji in Bolgariji, v Romuniji pa uspešno kultivirajo bombaž šele v zadnjem desetletju. Samo v Grčiji se med vojno nasadi bombaž niso

je vlada že marsikaj ukrenila. Tako skrbi za dobro semensko žito, ki ga kmetje dobivajo tudi po znižani ceni, lanj pa so bile razpisane premije za oddajo žita, ki presega predpisane oddajne količine. Letos so bile te premije zvišane, precej pa so zvišane tudi odkupne cene za vse vrste krušnega žita.

razširili, ker so jih morali skrčiti, da so lahko pridelali več žita in sočivja. Lani so obsegali nasadi bombaža v Italiji 90.600 ha, v Bolgariji 62.000 ha, v Romuniji 27.500 ha, letos pa so povsod precej razširjeni.

Največ lanu se je pridelovalo nekda v Belgiji, Nizozemski, Franciji, bivši Poljski in baltskih deželah, nemški nasadi lanu pa so se do l. 1932. skrčili na 4516 ha, potem pa že l. 1939. razširili na 58.000 ha. Nemški nasadi konoplje so l. 1933. obsegali samo še 210 ha, l. 1939. pa so bili razširjeni na 15.848 ha. Največja evropska pridelovalca konoplje sta Italija in Romunija.

Nove kavčukove rastline iščejo že kakih 20 let, velike uspehe pa so pokazali poskusi, ki jih je začel profesor Eossé l. 1930. delati v Ukrajini z rastlino kok-sargis, ki spada v vrsto regratov. To kavču-

kovo rastlino kultivirajo zdaj tudi v Nemčiji, Romuniji, Madžarski, Danski, Švedski, Finski in Švici, pomena teh nasadov in vseh prizadevanj pri preskrbi Evrope s kavčukom pa zdaj še ni mogoče oceniti.

Vse to kaže novo gospodarsko življenje in udejstvovanje v evropskih deželah, ki so med vojno spoznale veliko vrednost lastne proizvodnje in vse nevarnosti, ki jih predstavlja odvisnost od tuje pomoči. Prav tako pa se kaže tudi zavest in hotenje evropske gospodarske skupnosti in vzajemnosti.

Uspehi in napredki, ki so bili v tej zavesti doseženi, bodo trajne vrednosti ne samo zaradi tega, ker bi bila velika škoda, če bi se spet zanemarilo, kar je bilo z velikim trudom obnovljeno in pridobljeno, temveč tudi zato, ker se bo Evropa tudi po vojni gospodarsko osamosvojevala.

Proizvodnja in potrošnja vina v Franciji

Nekda je bila Francija med prvimi svetovnimi producenti vina, zdaj pa je nastala velika vrzel med vinsko proizvodnjo in potrošnjo. »Das Reich« meni, da je v Franciji vina premalo samo po francoskem pojmovanju, dočim ga je po nemškem pojmovanju še vedno dovolj. Predvojna letna potrošnja vina je bila namreč v Nemčiji okrog 3,5, v Franciji pa približno 70 milijonov hl in je prišlo letno na prebivalca v Nemčiji samo 5,3 litra, v Franciji pa 168 litrov. V Nemčiji je bilo vino neka vrsta razkošja, v Franciji pa smatra vse prebivalstvo vino za sestavni del vsakdanje hrane. Pred vojno so v Franciji pridelali na leto po 37 do 74 milijonov hl vina in ker so od tega vsako leto nekaj milijonov hl porabili za vinsko žganje in za izvoz, je moral k domači potrošnji precej prispevati tudi vinski pridelak Severne Afrike. Leta 1933. je znašal ta prispevek 16 milijonov hl.

Začetek francoskega vinogradništva v Severni Afriki je bil leta 1930. in leta 1938. so vinogradi obsegali že okrog 380.000 ha ter dali okrog 25 mil. hl dobrega vina. Ko se je vinogradništvo v Afriki tako naglo in močno razvijalo, se je pa doma v Franciji precej zanemarjalo. Mnogi vinogradi, ki jih je nekda opustošila trna uš, niso bili obnovljeni in računa se, da bi

Francija poleg svojih obdelanih 1,5 milijona ha lahko obnovila še približno 1 milijon ha opuščenih vinogradov, ki so se spremenili v goljavo, ker se za obnovo ni nihče brigal. Če se ne bi bila zanašala na vinski pridelak Afrike, bi bila Francija svoje vinograde lahko tako razširila, da bi bilo dovolj pridelka za veliko vinsko potrošnjo.

Pomanjkanje vina so poleg preprečenega uvoza iz Severne Afrike povzročili še drugi vzroki. Najprej so se velike zaloge vina porabile za francosko vojsko, potem je postala velik konsument vina nemška vojaška zasedba in naposled že ves čas vojne v francoskem vinogradništvu primanjkuje delovnih moči. Pridelki vina v zadnjih letih so bili naslednji: leta 1940. 44,8, leta 1941. 42,5, leta 1942. 33,7, leta 1942. pa 44 milijonov hl. Letos bo pridelak še manjši, ke ni dovolj sredstev za pobiranje trtnih škodljivcev in ker so ostali nekateri vinogradi zaradi pomanjkanja delovnih moči neobdelani.

Vinogradnikom je ostalo lani 10 do 12 milijonov hl vina, za potrošnjo ostalega civilnega prebivalstva pa okrog 19 milijonov hl ali 48 l na prebivalca, kar je ena četrtnina od povprečne predvojne letne potrošnje. Letos se bo ta obrok še nekoliko zmanjšal, ker ni mogoče računati z uvozom iz Španije in Portugalske.

Lesene hiše in pomanjkanje stanovanj

Iz finskega vira je posnel »N. Wiener Tagblatt« naslednje poročilo o industriji lesenih hiš ter o važnosti njene proizvodnje:

Gotovo je, da bo po vojni v Evropi veliko pomanjkanje stanovanj in da bodo velike stanovanjske akcije ravno tako važne in nujne kakor preskrba živil. Gotovo pa je tudi to, da bo po vojni industrija lesenih hiš prej omilila stanovanjsko stisko ko vse druge panoge stavbne industrije. To je brez vsakega dvoma zaradi tega, ker je pri ostali stavbni industriji potrebno razmeroma počasno ročno delo in ker se morajo zidane stavbe tudi precej časa sušiti. In-

dustrija lesenih hiš pa producira v serijah in v tovarnah se naglo izdelujejo lesene hiše tudi z manjšim številom delovnih moči. Pri vsem tem pa lesene hiše niso, kakor mnogi domnevajo, nekakšna začasna rešitev stanovanjskega problema, temveč trajne stavbe, ki ustrezajo vsem zahtevam trpežnosti in udobnosti. Veliko prednost pred zidanimi stavbami imajo tudi v tem, da so prijetno hladne in v toplih krajih in da se z lahkoto ogrevajo v dolgih in hudih zimah. Kakor zidane, tako se pač lahko tudi lesene hiše opremijo z vsem razkošjem in udobjem. V deželah, kjer je malo lesa, so proti

lesenim hišam predsodki, tam, kjer je dosti lesa, pa imajo lesene stavbe že od nekda prednost. Ne samo v severnih evropskih deželah, temveč tudi v USA prebiva več ko polovica prebivalstva v lesenih hišah.

V tovarnah izdelane lesene hiše so v vsakem pogledu rezultat znanstvenega dela. Izdelane so precizno z modernimi stroji in vse od osnutka do zadnje podrobnosti je točno preračunano in dobro preizkušeno od strokovnjakov. Proizvodnja v masah ni omogočila samo prihranke denarja in delovnih moči, temveč tudi časa, ki se uporablja za rešitev vseh vprašanj znanosti in prakse.

Potreba lesenih hiš po vojni bo odvisna od načina in smeri stanovanjske politike, ki jo bodo zavzela oblastva v posameznih deželah. V letih 1920. do 1930. je za delavstvo in tudi za tako zvani srednji sloj v velikih mestih pri stanovanjski akciji prevladovala velika stanovanjska »kasarna«, a že nekaj let pred sedanjo vojno se je ta stanovanjska oblika zavračala iz socialnih in zdravstvenih razlogov. Grajala se je brezdušje velikih stanovanjskih hiš in blokov industrijskih mest, za idealno stanovanjsko obliko pa predstavljalo male hiše za eno ali dve družini. V deželah, ki so se zavzele za ta ideal, bo treba seveda mesta precej razširiti v okolico, potrebne pa bodo tudi revizije zastarelih gradbenih predpisov ter razširitev prometnega omrežja. Kjer se bodo v svoji stanovanjski politiki in akciji zavzeli za male hiše, tam bodo gotovo potrebovali izdatno pomoč industrije lesenih hiš.

V kolikem obsegu bodo v tovarnah izdelane lesene hiše po vojni lahko na licu mesta z zidanimi hišami tekmovali pri cenah, se bo videlo šele pozneje, v splošnem se pa lahko reče, da je pri proizvodnji lesenih hiš v serijah manj stroškov kakor pri graditvi zidanih hiš. Kar se tiče transporta, ki je bil zdaj med vojno za izvoz lesenih hiš iz Finske zelo oviran in v mnogih primerih tudi onemogočen, pa lahko pričakujemo, da bo po vojni dovolj transportnih sredstev in prostorov za tovore ter da zaradi tega prevoznih stroškov ne bodo previsoki. Tovarni prostor lesenih hiš pa sploh ni tako velik, kakor se domneva. Tako na primer ima lesena hiša za eno družino s tremi sobami in kuhinjo prostor v enem tovornem vagonu.

Finska industrija lesenih hiš se je v zadnjih letih razvila v veleindustrijo, ker je morala nadomeščati med vojno razdejana stanovanja. Njena kapaciteta se je tako povečala, da je velik del njene proizvodnje zdaj in tudi v poznejših letih na razpolago za izvoz. Ko bo po vojni na razpolago več delovnih moči in ko bodo omogočene tudi dobave novih strojev, bo njena proizvodnja še dosti večja.

Madžarske kreditne zadruge

Na Madžarskem deluje 1500 kreditnih zadrug, ki so imele ob koncu zadnjega poslovnega leta v 4467 občinah 810.250 (prejšnje leto 791.151) članov. Vloge vseh kreditnih zadrug so se od l. 1942. do lani zvišale od 166,5 na 214,8 milijona pengö, lani dovoljeni krediti pa so znašali okrog 400 milijonov. V zvezi kreditnih zadrug je skupina zadrug, ki jemljejo v najem zemljišča. Takih zadrug je bilo lani v vsej deželi 187, prejšnje leto pa 145, najetih pa je bilo lani 90.300, prejšnje leto pa 68.000 kat. oralo.

Praznik Gustla Krajgherja

Ker je po svojem poklicnem in kulturnem delu znan in priljubljen po vsej domovini, lahko o uradniku Združenja trgovcev, bivšem trgovcu in trgovskem zastopniku Gustlu Krajgherju razodene samo še to skrivnost, da je danes 60 let star. To je res skrivnost, ker so njegova leta temeljito prikrita z izredno živahnostjo in čilostjo, čeprav je opravil ogromno delo v težkem poklicu trgovskega zastopnika, v stanovskih, kulturnih in telovadnih organizacijah ter v sedanji svoji službi, ki jo že več let vzorno opravlja.

Med drugim je bil Gustl Krajgher sedem let vzorni tajnik Združenja trgovcev v Ptujju, še prej in pozneje pa je bil pri vsem svojem velikem poklicnem delu duša mnogih gledaliških odrov in prosvetnih društev. Kot trgovski potnik je jedel vsak dan z drugo žlico, a kjer koli se je še tako truden ustavil, povsod se je pobrigal tudi za kulturne potrebe kraja in ljudi.

S takim delom in značajem, ki je težko najti lepšega, si je Gustl Krajgher pridobil mnogo prijateljev, ki so veseli, da mu lahko čestitajo ob življenjskem prazniku.

Jugovzhod v slovaški zunanji trgovini

Dežele evropskega jugovzhoda imajo od leta do leta večji delež pri zunanji trgovini Slovaške. Razen v Bolgariji se je tudi letos slovaški izvoz v jugovzhodne dežele precej povečal. Od skupnega prometa v slovaškem izvozu v vrednosti okrog 892 milijonov, pri čemer pa ni vračunan izvoz na Madžarsko. Najbolj se je povečal blagovni promet z Romunijo. Slovaški izvoz v Romunijo je večji ko pa uvoz iz Romunije.

V primerjavi z letom 1941. se je promet v trgovini z jugovzhodnimi deželami povečal za 285,5%, povečal pa bi se še bolj, če bi se v jugovzhodnih deželah ustale cene. Osnova znatnega dela slovaške trgovine z jugovzhodnimi deželami so kompenzacije.

Socialno skrbstvo na Slovaškem

V zadnjih letih je slovaška socialna zakonodaja rešila najvažnejša vprašanja socialne zaščite delojemalcev ter razširila vse vrste socialnega zavarovanja tudi na kmetijsko delavstvo. Zdej je na vrsti vprašanje dopustov. V splošnem imajo delavci vseh strok pravico do dopusta po šestmesečnem službovanju. Najmanjši letni dopust je 4 dni, najvišji po šestmesečni službi pa 14 dni. Z leti službe se dopusti podaljšajo. Vsi letni delavski dopusti so plačani. Dopustov so deležni tudi sezonski delavci v kmetijstvu. Pravico do dopusta dobijo, ko so delali že 120 dni pri enem in istem gospodarju.

Od rastlinskih škodljivcev povzročena škoda v Romuniji

Romunski list pišejo o veliki škodi, ki jo bo imelo letos romunsko kmetijstvo od raznih rastlinskih škodljivcev pri žitu in sadju. Strokovnjaki cenijo, da bo uničenih okrog 15% pšeničnega pridelka. Pri letnem pridelku 300.000 vagonov pšenice pomeni to, da bo romunsko kmetijstvo na ta način oškodovano za 45.000 vagonov pšenice. Ker stane vagon pšenice 26.000 lejev, bo znašala pri pšeničnem pridelku povzročena škoda 11.7 milijard lejev.

Obrtniški vestnik

Novi dodatki h kolektivnim pogodbam

za obrtniške delojemalce v Ljubljanski pokrajini

V »Trgovskem listu« št. 64 so bili našteti mezdni sporazumi in dodatki h kolektivnim pogodbam, ki so bili odobreni z odredbo Vrhovnega komisarja za Jadransko primorje z dne 4. julija t. l. in šefa pokrajinske uprave poleg drugih tudi za delojemalce, zaposlene pri naslednjih obrtniških obratih: čevljarjih, mizarjih, šoboslikarjih, črkoslikarjih, pleskarjih in ličarjih, industrijskih in obrtnih kuji-goveznicah, kamnosekih, obrtnih in industrijskih podjetjih, ki izvršujejo osebni in tovarni avtomobilski promet, obrtnih industrijskih pletilskih podjetjih ter v tekstilnih, tkalskih in predilniških podjetjih. V današnji in naslednjih številkah našega lista bomo objavili te dodatke h kolektivnim pogodbam v celoti kot so bili sklenjeni in potrjeni, sicer pa vsaj novo odobrene mezdne lestvice za zaposlene obrtniške osebe.

Kjer ni izrečno navedeno, veljajo mezde samo za pomočniško osebo, ki je zaposlena v obrtniških obratih. Izplačevanje novih mezd je pri nekaterih obrtih vezano na predhodno odobritev dotičnih obrtniških izdelkov, druge mezde so pa že stopile v veljavo z dnem, ki je pri vsakem dodatku posebej navedeno. Vsi dodatki veljajo za vse obrtniške obrate v Ljubljanski pokrajini vse do tedaj dokler trajajo osnovne kolektivne pogodbe ter se morejo odpovedati le ob enem z osnovnimi kolektivnimi pogodbami in z istimi odpovednimi roki.

Dodatek h kolektivni pogodbi za delojemalce v čevljarjskih obratih

Točka 4. člena 5 osnovne kolektivne pogodbe se spremeni in glasi:

- a) I. a skupina, v katero spadajo vsi pomočniki, ki izvršujejo ortopedična dela, dela iz plutovine in luksuzna dela.
- b) I. skupina, v kateri so pomočniki, ki so samostojni delavci in ki so sposobni izvrševati prvovrstno delo v času, kakor je razvidno iz kvalifikacijske razpredelnice in oni, ki izvrše tipizirane čevlje v 6 urah.
- c) II. skupina, v katero spadajo pomočniki, ki ne izvršujejo prvovrstnih del, ali rabijo za ta dela in za tipizirane čevlje več časa kot je predvideno za pomočnike I. skupine.
- d) III. skupina, v katero spadajo vsi ostali pomočniki, ki izvršujejo popravila, ali ki rabijo za prvovrstno delo več časa kot je predvideno za pomočnike druge skupine.

Kvalifikacijska razpredelnica ostane.

Točka 1. člena 6 osnovne kolektivne pogodbe se spremeni in glasi:

Minimalne mezde so naslednje:

Kategorija	Skupine	Kraj. razredi		
		I.	II.	III.
Kvalific. pomočniki I.	I.	8.50	7.40	6.60
Kvalific. pomočniki II.	II.	7.50	6.—	5.25
Kvalific. pomočniki III.	III.	6.25	4.20	3.50
Kvalific. pomočniki III.a	III.a	10.—		

Prikojevalci in prikojevalci (s tečajem in izpitom)	Skupine	Kraj. razredi		
		I.	II.	III.
prikojevalec in prikojevalec	I.	13.—	9.30	—
prešivalke in pripravljajke	II.	8.50	7.40	6.60
pomožni delavci		5.50	5.50	—
pomožne delavke		4.50	4.—	—
		4.—	3.75	3.50

Mezde stopijo v veljavo z dnem uveljavljenja novega cenika.

Radi jasnosti se kolektivna pogodba dopolni takole:

- a) Za božičnico ter za dopust pripada normalna urna mezda in ne eventualni akordni zaslužek.
- b) Mezda za bolniški teden pripada po 14 dnevni zaposlitvi in ne takoj po nastopu službe. Odkodnine iz § 219 ob. z. se plačajo delavcem, ki so zaposleni pri akordnem delu s povprečnim akordnim zaslužkom, vsem ostalim pa s pripadajočo normalno mezdo.

Dodatek h kolektivni pogodbi za delojemalce v obrtnih in industrijskih mizarjskih obratih

Mezdna tarifa iz čl. 6 kolektivne pogodbe se prilagodi povprečnim dejanskim urnim mezdam tako, da se glasi točka 1 člena 6 takole:

Urne mezde znašajo:

Kategorije	Zaposlitvena doba	Kraj. skupine		
		I.	II.	III.
kvalificirani delavci	po treh letih	8.50	8.—	7.50
	do treh let	7.50	7.—	6.50
	do 6 mes.	6.—	5.50	5.25
strojni delavci nekvificirani delavci		8.—	7.50	7.—
		6.—	5.50	5.25

Mezde iz točke 1. tega člena veljajo od 1. aprila 1944 dalje s tem, da ostanejo eventualne višje mezde, kolikor so jih posamezni delojemalci že prejeli, tudi za bodoče neokrnjene.

Dodatek h kolektivni pogodbi za delojemalce soboslikarske, črkoslikarske, plesarske in ličarske stroke

Mezdna tarifa v čl. 3 kolektivne pogodbe se spremeni in glasi takole:

- a) Plesarski, soboslikarski, črkoslikarski in ličarski pomočniki prejema po dokončani učni dobi in položitvi pomočniškega izpita do 1. leta zaposlitve v stroki na uro L 5.50,
- b) isti pomočniki po 1 letu zaposlitve v stroki na uro L 6.75,
- c) pomočniki po 3 letih zaposlitve v stroki:
  - I. kategorija L 8.— do 8.50,
  - II. kategorija L 7.— do 7.75.

Mezde veljajo od 20. marca 1944 dalje.

Kolektivna pogodba se dopolni oz. spremeni takole:

- a) Čl. 3 točka 9 se spremeni in glasi: delojemalci, ki niso zaposleni pri podjetju 1 leto, dobe izplačano božičnico na zadnji izplačilni dan pred božičem, odnosno ob izstopu, ustrežajoče njihovi zaposlitveni dobi pri podjetju in sicer za vsaka dva polna meseca zaposlitve po 1 dnevno mezdo.
- b) Za čas dopusta in za božičnico se izplača normalna urna mezda in ne eventualni akordni zaslužek. (Dalje prihodnjije)

Denarništvo in zavarovalstvo

Romunska narodna banka

Po polletni bilanci Romunske narodne banke se je dvignil obtok bankovcev od 31. decembra 1943 do 30. junija 1944 od 160 na 211.6 milijarde lejev. Kritje je zato padlo od 28.94 na 25.38 odstotka ter skoraj doseglo zakonito predpisano najnižjo dopustno mejo kritja v višini 25 odstotkov. Da se bo iz tega stanja primeroma z lahkoto našel izhod, dokazuje to, da znaša obtok bankovcev, preračunan na nemško marko šele 300 mark na glavo prebivalca, kar z ozirom na velika naravna bogastva in veliko proizvodnjo silo Romunije res ni veliko. Sicer pa je treba pripomniti, da so jugovzhodne dežele vedno trpele na pomanjkanju denarja. Tako je znašal L. 1939. obtok bankovcev v Romuniji pri kritju 35 odstotkov na nemško marko preračun komaj le nekaj nad 60 mark na prebivalca. Zato je v Romuniji bilo vedno pomanjkanje kreditov. Če je sedaj po zakonu o narodni banki padlo kritje na najnižjo dopustno mejo, more videti v tem inflacijo samo tisti, ki hoče brezpogojno ohraniti zlato veljavo, dejansko pa je šele povečani obtok ustvaril znosne razmere na romunskem denarnem trgu. Značilno je, da je padel obtok kovinskega denarja, in sicer od 1662 milijonov ob koncu leta 1943. na 553 milijonov dne 30. junija 1944. Ker je kovinski denar izven zakonito predpisanega kritja, ima tu romunsko gospodarsko vodstvo znatno rezervno.

Nova je postavka blagajniških bonov, ki so izkazani v višini 24.7 milijarde lejev. Aktiva, ki so nastala iz izvedbe inozemskih plačilnih dogovorov, za katere jamči država, so izkazani v višini 36 milijard lejev. Trgovinski menični portfelj je narasel v letošnjem prvem polletju za 12 na 64 milijard lejev, kar kaže pripravljenost Romunske narodne banke za dajanje kreditov.

Po zadnjem izkazu Hrvatske državne banke z dne 31. julija ni na aktivni strani nikakih posebnih sprememb. Na pasivni strani se je obtok bankovcev povečal na 71.4 milijarde kun.

Na podlagi zakona o ustanovitvi hrvatske stanovske organizacije se je v okviru Glavne zveze stanovskih organizacij ustanovila Hrvatska zveza za bančništvo in zavarovalništvo.

Hrvatska državna banka je zvišala manipulacijske pristojbine pri dodeljevanju deviznih dovoljenj. Za vsako dovoljenje je treba plačati pristojbino v višini 2 pro mille, najmanj pa 100 kun. Pri podaljšanju vsakega dovoljenja pa pol pro mille.

Grški gozdni problem

Grčija je na gozdovih revna dežela. Samo 12 odstotkov njene površine je pokrita z gozdovi, vsa gozdna površina pa meri 1.9 milijona hektarjev. Ta številka pa velja le za predvojno dobo. Po izbruhu vojne se je grška gozdna površina zaradi pomanjkanja drv zmanjšala za približno eno tretjino. Zaradi velikega pomanjkanja drv se je moral les za kurjavo uvažati. Ker pa je sedaj med vojno uvoz lesa nemogoč, je začelo prebivalstvo neusmiljeno sekati les po državnih in zasebnih gozdovih. Tudi najbolj dragocen les so uporabljali za kurivo. Posebno v okolici velikih mest so sedaj že skoraj vsi gozdovi posekani. Ta gozdna katastrofa more tudi poslabšati klimo. Celi okraj so že čisto goli. Gozdna uprava se dobro zaveda nevarnosti, ki more nastati od prevelike sečnje, toda je brez moči. Edino, kar more storiti, je to, da dela načrte, kako se bo po vojni začelo v Grčiji splošno pogozdovanje. Če takrat že ne bo prepozno.

Gospodarske vesti

Iz vrst delavcev in nameštencev v nemških tovarnah je prišlo od L. 1941. pol milijona predlogov, kako bi se delo poenostavilo in zboljšalo. Od približno 300.000 predlogov v L. 1943. je bilo skoraj 80 odstotkov uporabnih. 7000 predlogov se je izkazalo kot dragocene iznajdbe, ki so omogočile znatno povečanje proizvodnje.

Hrvatski prosvetni minister je odobril ustanovitev nemške trgovinske akademije v Zemunu. Akademija bo imela prvo leto tri razrede, prihodnje leto pa štiri.

Na Hrvatskem morajo vse v trgovinski register vpisane firme svoja tuja imena ali tuje okrajšave spremeniti v čisto hrvatske. Do konca tega leta se morajo vsa tuja imena in okrajšave kakor salon, špedicija in podobno spremeniti v čisto hrvaška.

Hrvatska gospodarska policija je v zadnjem času obsodila celo vrsto ljudi zaradi črnoborizijanstva in navijanja čen. Denarne kazni so znašale do 5 milijonov kun. Poleg tega so se izrekle tudi številne zaporne kazni.

Hrvatski listi poročajo o zelo bogatem ribolovu v Dalmaciji. S tem se je prehrana ljudstva znatno zboljšala. V Splitu je bilo prodanih 18 stotov tunina po ceni 700 kun za kg.

Madžarski minister za oskrbo je objavil, da se more nabaviti krompir v Budimpešti in priključenih občinskih komitatih proti predložitvi kuponov za oskrbo.

Po odredbi madžarskega vladnega komisarja za usnje morajo vsa podjetja na Madžarskem, katerih prostori so bili od bombnih napadov poškodovani, oddati svoje gonilne jermene. Deželna zveza izdelovalcev gonilnih jermenov bo poskrbela, da dobe gonilne jermene podjetja, ki jih potrebujejo.

Deželna madžarskih državnih železnic je bila zaradi izrednih vojnih razmer prisiljena, da je omejila potniški in tovarni promet. Prebivalstvo se je pozvalo, da omeji polovanja na najnujnejšo potrebo.

Na Slovaškem so se podražili tobaki izdelki za 20 do 50 odstotkov. Cena najcenejših cigaret pa je ostala nespremenjena.

Potniški promet se je na slovaških železnicah omejil. Direkcija državnih železnic utemeljuje to z izrednimi vojnimi razmerami.

Romunski urad za pristanišča in vodna pota bo začel v kratkem postavljati nove silose. V ta namen je dalo ministrstvo kredit 464 milijonov lejev.

Romunsko vojno ministrstvo je dobiti pooblastilo, da svoj delež pri ladjedelnicah v Galacu poveča za 48.4 milijona lejev, t. j. za protivrtnost v marcu t. l. razlaščenih plinar v Galacu, ki so bile izročene v izkoriščenje ladjedelnicam.

Trgovinska direkcija romunskih državnih železnic bo uvedla s 1. septembrom posebne pristojbine na razne železniške tarife.

Bolgarski ministrski svet je pozval vse sadike tobaka, da zaradi zagotovitve domače potrošnje rezervirajo 6 odstotkov letošnjega tobaknega pridelka za domačo potrošnjo.

Španski špediterji in brodarji forsirajo načrt, po katerem naj bi poslala Barcelona z napravo prostega pristanišča in povečanjem pristaniških naprav največje špansko pristanišče. Celotni načrt predvideva investicij za 550 milijonov pezeta.

Britanski zastopniki v Združenih državah Sev. Amerike so izjavili novinarjem, da Anglija ne bo mogla brez mednarodne pomoči po vojni obnoviti svoje proizvodnje, da bi si zopet pridobila svoja izgubljena izvozna tržišča.

Egiptska vlada je izdala s takojšnjo veljavnostjo razne ukrepe proti inflaciji. Med drugim je prepovedala vsak uvoz predmetov, ki se morejo pogrešati, ter vsako prodajo nepremičnin brez posebnega oblastvenega dovoljenja.

Iz združnega registra

Pri Ljudski posojilnici v Novem mestu so se izbrisali člani upravnega odbora Šonc Viktor, inž. Absec Matija, Brule Alojzij in Frančišk Oskar, vsi iz Novega mesta, vpisali pa so se novozvoljeni člani upravnega odbora: Štrukelj Alojzij, kanonik, Ilc Ivan, upravnik ženske bolnišnice, Hrovat Franc, občinski uradnik, in Jakše Anton, gostilničar, vsi iz Novega mesta.

Pri Gostilničarski kreditni združenju se izbrise član upravnega odbora Zumer Ivan, piše pa član upravnega odbora Zumer Ivo, trgovec v Ljubljani.

Ali ste že poravnali naročnino?

OKVIRJE izdeluje specialist **Wolfova 4 KLEIN**

Priporoča se **Domača lanena industrija „PLATNO“ d. z. o. z.** prej Siegel & drug **Ljubljana**

Elektro A. Verbajs
LJUBLJANA